

**LIBRARY PROGRAMS AND SERVICES : THE FUNDAMENTALS /
G. EDWARD EVANS ... [ET AL.]. SANTA BARBARA, DENVER :
LIBRARIES UNLIMITED, COP. 2015.**

Stjepan Zlatić
Veleučilište u Požegi
Knjižnica
stjepan.zlatic@gmail.com

Broj
bibliografske
jedinice

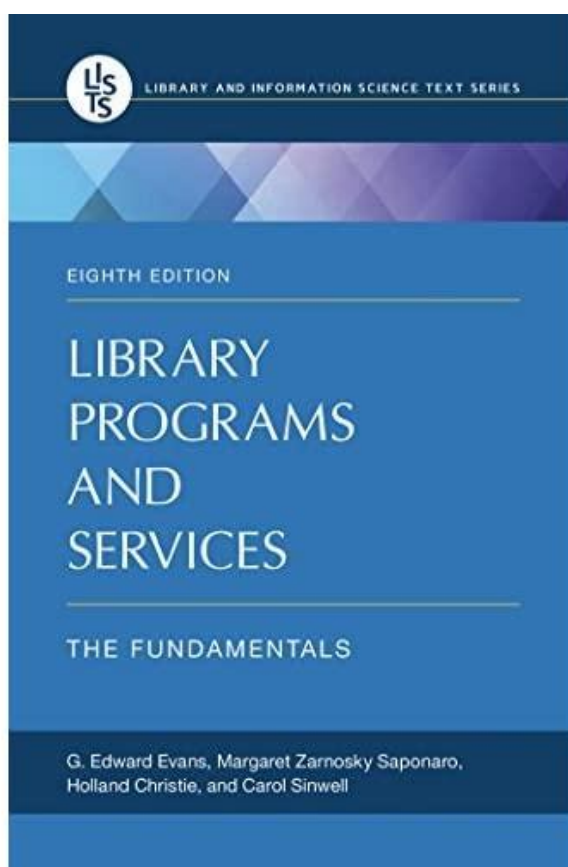
363

Knjiga „Library programs and services“ autora Edward G. Evansa, Margaret Zarnosky Saponaro, Holland Christie i Carol Sinwell osmo je izdanje knjige u nakladi „Libraries unlimited“. Knjiga je koncipirana kao kompletan priručnik za osnovne djelatnosti bilo koje knjižnice. 496 stranica knjige podijeljeno je u 4 dijela s ukupno 19 poglavlja, te unatoč velikom obujmu pruža jasnost i svrhovitost u svakom poglavlju.

Prvi dio knjige odnosi se na opći dio rada knjižnice s 2 poglavlja, uvodnim koje obuhvaća principe i osnovne funkcije javnih knjižnica, te poglavlje o uslugama za korisnike općenito s naglaskom na korisnike i njihove potrebe, kvalitetu usluga općenito i obuku informatora. Drugi dio, osnovne djelatnosti knjižnica s ukupno 7 poglavlja pruža pregled referentnih usluga, edukativni aspekt rada knjižničara, pristup dokumentaciji, kolanje odnosno posudbu građe, knjižnu građu odnosno tiskane zbirke, multimedijalne zbirke i e-građu. Ova poglavlja relativno su opsežna i referiraju se na većinu potencijalnih izazova za knjižničare, bilo da je riječ o problematici izgradnje različitih zbirki, osiguravanju pristupa građi za različite skupine korisnika ili problematike pristupa radu s e-izvorima.

Treći dio odnosi se na specijalizirane programe i usluge s 3 poglavlja, razlike u programima i uslugama, pristup računalu, te društvene mreže u službi knjižnica i njihovih usluga. Treći dio u velikoj se mjeri odnosi na rad knjižnica prema van, odnosno konkurentnosti knjižnica kao institucija u 21. stoljeću. Četvrti dio sadrži 7 poglavlja i tiče se operativnog aspekta rada knjižnica, i to van samih knjižničnih usluga. Poglavlja su redom: zakonski aspekti, etički aspekti, osoblje, sigurnosni aspekti, vrednovanje knjižnica odnosno procjene uspješnosti, financiranje knjižnica, te knjižnice kao mjesto. Operativni aspekt knjižnica bitan je za poslovanje svake knjižnice, te su u svim poglavljima teme prilično precizno razrađene.

Pri čitanju ove knjige važno je napomenuti da je riječ o američkom izdanju, priručniku prvenstveno za američke knjižnice, te da unatoč tome što osnove vrijede za većinu svjetskih, pogotovo javnih knjižnica, dio knjige ipak treba uzeti s određenom rezervom. Kada se govori o specifičnim područjima poput stručne klasifikacije, obrazovanja knjižničara, financiranju, legislativnom aspektu i potrebama korisnika vrijedi uzeti u obzir da su okolnosti djelovanja knjižnica u Hrvatskoj osjetno drugačija. S time, velik dio knjige može se primijeniti na bilo koju knjižnicu koja obnaša ulogu narodne knjižnice u Hrvatskoj.

Slika 1. Knjiga “Library programs and services”

Zanimljiv dodatak poglavljima su iskustva autora, prijedlozi knjižničnih vijeća, te korisne poveznice koje dublje ulaze u problematiku samih tema ili daju potencijalna rješenja i ideje za različite nedoumice ili probleme u određenim područjima. Iskustva autora zornim primjerima pokazuju česte probleme s kojima se knjižničar može susresti u svakodnevnom radu, primjerice, u poglavlju o e-izvorima, konkretno “streamingu” filma u obrazovne svrhe, autor navodi primjer kako je trebalo oko 6 mjeseci da se s

izdavačem postigne dogovor o prijenosu filma za studente, te da iz različitih razloga nije bilo moguće prenositi film na više uređaja studenata, bilo zbog ograničenja prava na prijenos, bilo zbog velike količine podataka i problema s wi-fi-jem. Također, na kraju svakog poglavlja nalazi se popis literature, te postoje reference kroz tekstove kao pomoć u traženju daljnjih informacija.

Iz same knjige vrijedi izdvojiti nekoliko poglavlja koja u velikoj mjeri mogu pomoći promišljanju o radu knjižnica kod nas. To su prije svega poglavlje br. 2 – usluge za korisnike, te poglavlje br. 4 – edukativni rad knjižničara. Budući da su korisnici možda i najbitniji razlog postojanja knjižnica, naglasak na njima, bilo kroz usluge općenito, a naročito kroz edukativni rad, te obuci knjižničara za djelatnosti poučavanja, uvid u ta dva poglavlja mogu kvalitetno poslužiti svakoj knjižnici koja u budućnosti namjerava dio svog rada koncentrirati na taj aspekt poslovanja. U četvrtom poglavlju vrlo su precizno objašnjene mogućnosti i načini poučavanja u knjižnicama, kao i važnost informacijske pismenosti, školske pedagogije u knjižnicama, te korištenje novih tehnologija u svrhu poučavanja. Deveto poglavlje, e-izvori, koncizno nabraja i stavlja u kontekst knjižnica različite izvore u elektroničkim formatima, kao i razlike između konvencionalnih i e-izvora. Baze podataka, e-knjige, "streaming", web sadržaji, institucionalni repozitoriji i digitalizirana knjižna građa opisani su, te su na mjestima napisane preporuke za njihovo korištenje ili navedeni izvori za daljnje istraživanje problematike. Dvanaesto poglavlje, naročito dio vezan uz društvene mreže također, kao i prethodna poglavlja nabraja različite trenutno aktualne mreže korisnika u koje se knjižnica može uključiti u svrhu ostvarivanja kontakta sa što većim brojem korisnika i u svrhu što veće vidljivosti na web-u, a posljedično i uopće. Naveden je i bitan aspekt mjerljivosti odnosno koristi od vidljivosti na društvenim mrežama, to jest, kako čitati statistiku i kako iskoristiti povratne informacije o statistici za unaprjeđivanje vidljivosti knjižnice i privlačenja novih korisnika. Za kraj, 17. poglavlje, odnosno vrednovanje knjižnica, kao što i sam naslov kaže, govori o važnosti, mogućnostima, metodama i posljedicama vrednovanja knjižnica i njenih usluga. Kroz nekoliko koraka, od odabira alata za vrednovanje, anketa i intervju do instrumenata za analizu tako dobivenih podataka, u poglavlju se pokušava naglasiti važnost objektivnog ocjenjivanja vlastite knjižnice kao takve i prezentirati moguće ishode temeljene na dobivenim povratnim informacijama. Naročito je zanimljivo što su ishodi

podijeljeni po tipovima knjižnica – sveučilišnim, javnim, školskim i specijalnim, te je primjenjivo i za većinu knjižnica u Hrvatskoj.

Zaključno, ova vrlo opširna, ali u isto vrijeme koncizna i sažeta knjiga u velikoj mjeri može koristiti djelatnicima knjižnice u svrhu unaprjeđivanja svog rada i podizanja kvalitete knjižnice. Naročito veće knjižnice s većim brojem zaposlenih i više odjela mogu iskoristiti iskustva i ideje autora za opći razvoj svojih odjela, ali i za rješavanje specifičnih problema unutar područja svog rada. U 21. stoljeće ušli smo koristeći nove tehnologije, ali trendovi se mijenjaju iz godine u godinu, pa tako i potrebe korisnika, ali i samih djelatnika knjižnice. Ova knjiga u tome može pomoći na kratke i duge staze, služeći kao katalog za pronalaženje rješenja za svakodnevne izazove rada u knjižnici.